Automobil pro Annu Boleynovou

V roce 1533 byl obchodník s vlnou John Marmin, působící v severní Francii, vězněn pro neplacení dluhů. V tomtéž roce obeslal anglického krále Jindřicha VIII. žádostí o propuštění. Lidé jsou v podstatě stále stejní, a proto podložil žádost všimným v podobě této nabídky:

„…za vaši dobrotu vám věnuji vůz, který bude darem velmi slušícím královninu půvabu. Do tohoto vozu mohou pohodlně usednout dvě osoby a vůz může jet bez koně nebo jiného zvířete…. Ve Flandrech přijde na 20 noblů (st. platidlo - pozn. Gr). Tím byste udělal velmi dobrý skutek, kterým byste si mě na celý život zavázal k modlitbám.“

Ubohý John Marmin, chtějící se dostat z vězení, nabídl Jindřichovi VIII. vůz bez koní pro novou královnu Annu Boleynovou. Těžko říci, zda vůz, o němž Marmin psal, skutečně existoval. Marmin mu přikládal mnohem větší význam než kterémukoli konvenčnímu kočáru.

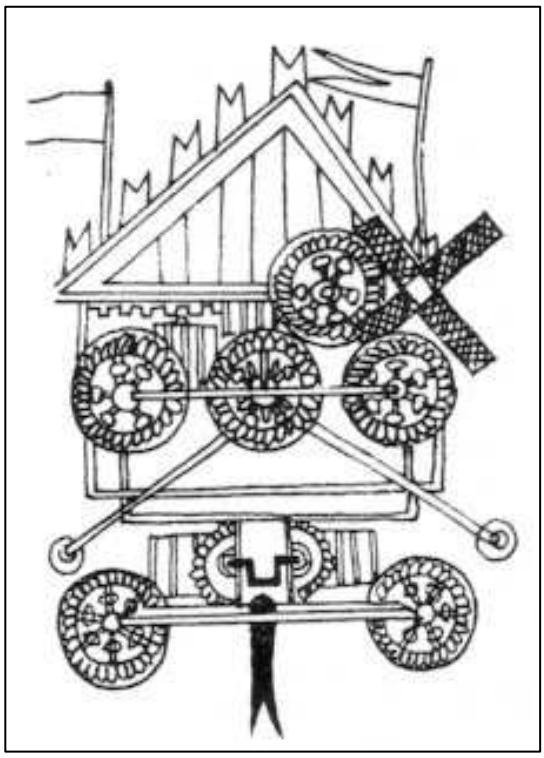

Nejspíše něco podobného pochytil v cizině a teď se mu to hodilo, když byl v úzkých.

Marmin rozehrál hazardní hru, chtěl obchodovat s králem. Podívejme se však blíže na možný princip jeho vozidla. Marmin vyloučil zvířecí pohon. Nejjednodušší použitelný parní stroj se objevil nejdříve o dvě století později. Šlapací pohon pravděpodobně můžeme vyloučit také. Doložený vozík s tímto pohonem se objevil také podstatně později, navíc je zde problematické, zda by člověk vyvinul dostatečný výkon pro dopravu více osob. Středověcí vynálezci často přemýšleli o alternativním pohonu, většinou však šlo o prakticky neproveditelné návrhy (např. pružiny nebo padající závaží).

Návrh tohoto vozidla pocházel pravděpodobně z Flander, z oblasti větrných mlýnů. Existují domněnky, že vůz mohl být poháněn buď lodní plachtou nebo rotorem větrného mlýna.

Nemáme žádný doklad o tom, jak dopadl Marmin se svou žádostí, stejně tak nevíme, jestli Anna Boleynová skutečně někdy jela v podobném vozidle. Ale takové zmínky v historii připomínají, že sny o „vozu bez koní“ byly živé velmi dlouhou dobu. A úporná snaha po jejich uskutečnění nám dala železnici, bicykl, automobily.

Guido da Vigevano

Dva roky před vypuknutím Stoleté války mezi Anglií a Francií (začala 1337) nabídl fyzik a inženýr Guido da Vigevano francouzskému králi Filipovi VI., který plánoval křížovou výpravu do Svaté země, svůj spis, vlastně „křižáckou příručku“. První část rukopisu byla věnována péči o vlastní zdraví na výpravě, druhá pojednávala o vojenské technice. Guido věděl, že ve Svaté zemi bude nedostatek kvalitního dřeva, proto navrhoval, aby obléhací stroje byly rozebrány na části a vezeny s sebou. Popisuje i jejich montáž. Jsou tu útočné čluny a pontonové mosty, jsou zde i dva **válečné vozy s vlastním pohonem**: jeden poháněný klikou, druhý rotorem větrného mlýna (viz obr.).

Král Filip do Svaté země nevyrazil, ani nevyzkoušel Guidovy stroje. O dva roky později zahájil Stoletou válku pokusem o zábor anglického území v jihozápadní Francii.

Guidova vyobrazení jsou typicky středověká, bez perspektivy a třetího rozměru. V duchu středověku jde o fantastické zbraně proti fantastickým nepřátelům, jde o představu vzdálenou realitě.

Použito:
http://www.uh.edu/engines/epiindex.htm

Ing. Josef Gruber

Publikováno ve Zpravodaji SPŠ strojnické, Plzeň v prosinci 2000.